

Un paquet d'ajuts a empreses i a autònoms molt necessari a Espanya

Descripció de les principals mesures

El paquet d'ajuts aprovat pel Govern el passat 12 de març compta amb tres fons. El de major quantia és el d'ajuts directes a empreses i a autònoms, amb una dotació de 7.000 milions d'euros, i el seu objectiu és ajudar les empreses amb problemes de liquiditat que amenacen amb convertir-se en problemes de solvència. Per accedir als ajuts, les empreses hauran d'acreditar caigudes d'ingressos superiors al 30% el 2020, una condició semblant a la plantejada a Alemanya o a França en paquets d'ajuts similars, i no haver tingut pèrdues el 2019, dues condicions fàcilment verificables. Així mateix, s'haurà d'estar al corrent en el pagament de les obligacions tributàries i a la Seguretat Social, mantenir l'activitat corresponent als ajuts fins al 30 de juny del 2022 i no es podran repartir dividendes el 2021 i el 2022. Cal destacar que els ajuts tindran caràcter finalista, és a dir, s'utilitzaran per a pagaments a proveïdors, subministraments, salaris, arrendaments o deute financer. En primer lloc, es destinaran a pagar a proveïdors (per ordre d'antiguitat) i, tot seguit, si escau, per repagar deute avalat primer i sense aval després.

Aquests ajuts seran gestionats per les comunitats autònomes (CA), i, del total, 2.000 milions d'euros es destinaran a les Canàries i a les Balears i 5.000 milions d'euros a la resta. En concret, aquests 5.000 milions es distribuiran entre les diferents CA seguint els criteris aplicats per assignar els fons provinents del programa REACT-EU¹ (vegeu el gràfic adjunt amb l'assignació dels ajuts directes per comunitats) i seran transferits a les CA abans del final d'abril. Finalment, l'ajut que podran rebre els autònoms en règim d'estimació objectiva s'ha fixat en 3.000 euros; les microempreses i la resta d'autònoms podran rebre fins al 40% de les pèrdues de facturació que superin la caiguda del 30%;² la resta d'empreses podran rebre ajuts per un valor màxim del 20% de la pèrdua addicional a la caiguda del 30% (amb un mínim de 4.000 euros i un màxim de 200.000 euros).³

1. Fons de recuperació europeus per a les CA. El criteri d'assignació entre CA a la Península té en compte la caiguda del PIB el 2020 en relació amb el 2019 dividida pel pes de la renda *per capita* (2/3 dels 5.000 milions), l'atur (dues novenes parts) i l'atur juvenil (una novena part). Per a les Balears i les Canàries, es calcula a partir de la caiguda entre el 2020 i el 2019 de la mitjana anual d'afiliats no ERTO.

2. Suposem que una empresa va facturar 100.000 euros el 2019 i només 25.000 el 2020. Com que la seva facturació es va situar el 2020 per sota dels 70.000 euros, va caure més del 30%, de manera que qualifica. Aquesta empresa podria rebre fins al 40% de la pèrdua de facturació per sota dels 70.000, és a dir, 18.000 euros (si aquesta quantitat fos superior a 200.000, el màxim seria 200.000 euros).

3. Les Balears i les Canàries poden augmentar el percentatge de cobertura de pèrdues o el màxim.

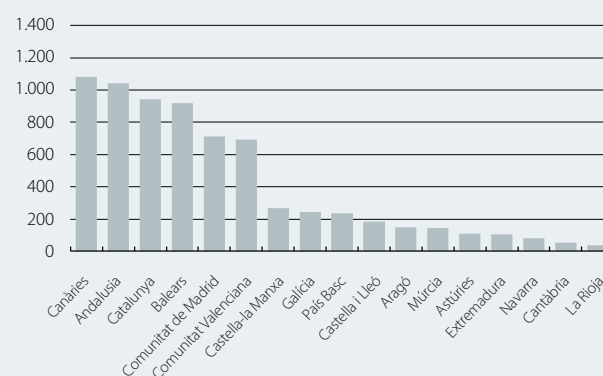
El segon fons està dotat amb 3.000 milions d'euros, es destinarà a les reestructuracions dels préstecs ICO i es podrà aplicar als préstecs avalats concedits entre el 17 de març del 2020 i el 13 de març del 2021. Es consideraran tres nivells de mesures amb la següent prelación: i) extensió del termini de venciment dels préstecs més enllà del que contemplava el decret del novembre⁴ (en aquest cas, també s'estendrà l'aval); ii) quan això no sigui suficient, conversió a préstec participatiu,⁵ mantenint la cobertura de l'aval, i iii) com a últim recurs, el Ministeri d'Economia realitzarà transferències finalistes –que rebran les entitats financeres– per reduir el principal dels préstecs ICO dins els acords de renegociació de deutes que assoleixin els deutors i les entitats financeres. Les entitats financeres també assumiran una reducció del capital pendent.

El Consell de Ministres fixarà pròximament les condicions aplicables i els requisits que caldrà complir per acollir-se a aquestes mesures. S'aprovarà també un Codi de Bones Pràctiques per facilitar i per coordinar la utilització d'aquests fons per a la reestructuració dels préstecs avalats.

Finalment, es crearà un fons de recapitalització d'empreses mitjanes (1.000 milions d'euros) per reforçar la seva solvència, després d'avaluar-ne la viabilitat mitjançant diferents instruments d'endeutament, de capital i de quasi-

Ajuts directes per comunitats autònomes: repartiment

(Milions d'euros)

Nota: Repartiment segons els criteris de la nota 1 al peu del Focus.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Ministeri d'Hisenda.

4. Al novembre, el Govern va flexibilitzar les condicions de les línies ICO amb una ampliació del període de devolució de tres anys (fins a un màxim de vuit anys) i del període de carència en 12 mesos (fins a un màxim de 24 mesos).

5. Aquests instruments incorporen un component retributiu variable, vinculat a l'evolució de l'empresa a través de diferents mètriques, i tenen el doble avantatge de computar com a recursos propis i que els pagaments associats són considerats interessos a efectes fiscals.

capital. En el cas que s'utilitzin instruments de capital, l'Estat exercirà els seus drets polítics (amb la participació en els beneficis futurs) amb un termini màxim de permanència de vuit anys. Aquest fons serà gestionat per Cofides, un organisme adscrit al Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

Valoració general positiva: ara és necessària una implementació àgil i efectiva

La valoració general del paquet de suport a les empreses i als autònoms és positiva. El conjunt de mesures reforça els ajuts per a les empreses i per als autònoms més perjudicats per la pandèmia. Se sumen així a les ja preses el 2020 (ERTO, línia d'aval ICO i ajornament d'impostos) i contribuiran a alleujar els problemes de liquiditat i de solvència de les empreses més afectades per la pandèmia. És positiu també constatar que el destí dels ajuts directes està ben delimitat i centrat en cobrir les despeses fixes o en reduir el deute, ja que això facilita que els ajuts vagin dirigits a les empreses que més ho necessiten.

Així mateix, els ajuts directes es limiten a 95 dels 538 sectors d'activitat CNAE. La raó és que s'ha pretès centrar els ajuts en sectors que han hagut de recórrer més als ERTO com a mesura per identificar els sectors més colpejats per la crisi i, per tant, per prioritzar els sectors amb més llocs de treball en joc, tot i que es podrien estar exclouent dels ajuts altres negocis viables però que també estan patint molt, com, per exemple, negocis fora dels 95 seleccionats però situats en zones turístiques. D'altra banda, en establir-se uns topalls relativament baixos (200.000 euros a la Península), els ajuts seran més efectius per als autònoms i per a les empreses molt petites i menys per a les empreses mitjanes.

Un dels grans interrogants és que és molt complicat distingir, en el context actual, entre les empreses viables (cap a les quals cal dirigir els ajuts) i les empreses no viables, però, en un context pandèmic com l'actual, sembla preferible pecar per excés que per defecte. A més a més, és positiu el fet que els requisits que fixa el paquet de mesures per accedir als fons siguin fàcilment verificables i estiguin orientats a beneficiar més les empreses realment viables: haver tingut beneficis el 2019, mantenir l'activitat fins al juny del 2022, estar al corrent de les obligacions tributàries i amb la Seguretat Social, no haver sol·licitat la declaració de concurs voluntari, no haver estat declarades insolvents en qualsevol procediment, i no trobar-se en concurs de creditors. Les restriccions al pagament de dividends i als augments de la retribució dels directius també són maneres de limitar els ajuts a les empreses que més ho necessiten.

Pel que fa al fons de reestructuració dels préstecs avalats, és positiu que el decret habiliti l'ICO perquè assumeixi les reestructuracions i que les propostes hagin de partir de les entitats financeres. Per la seva banda, el fons de recapi-

talització d'empreses mitjanes pot ser útil per a determinats casos (empreses que necessiten recursos addicionals als dels altres dos fons i que puguin acreditar que són viables a mitjà termini).

Finalment, l'extensió de la moratòria concursal fins al final d'enguany serà un important baló d'oxigen per a les empreses i per als autònoms perquè puguin aprofitar la recuperació econòmica que s'espera durant la segona meitat de l'any per normalitzar el compte de resultats. Això anirà acompanyat de la necessària modernització i de la homologació europea de la llei concursal espanyola per solucionar els seus dos problemes crònics: nombre baix de concursos i que la gran majoria (el 90%) acaben en liquidació.

En definitiva, aquest paquet serà una eina útil per ajudar les empreses més afectades per la pandèmia. No obstant això, serà essencial que els ajuts arribin a les empreses i als autònoms amb celeritat, ja que és precisament ara, abans que l'economia s'enlairi, quan cal insuflar oxigen al nostre teixit productiu. També seria desitjable un monitoratge constant del volum de fons per recalibrar-los, si fos necessari, en funció de l'evolució de la pandèmia i, per tant, de l'economia en els propers mesos.

Javier Garcia-Arenas